

LR Energetikos ministerijai;
AB „Energijos skirstymo operatorius“;
AB „Litgrid“

2023-01-03 Nr. S-1
I Nr.

DEL TECHNINIŲ IR APLINKOSAUGINIŲ REIKALAVIMŲ ELEKTROS PERDAVIMO IR SKIRSTYMO TINKLE SUVIENODINIMO

„Litgrid“, atsižvelgdama į Europos elektros perdavimo sistemų operatorių asociacijos ENTSO-E rekomendacijas, savo 2030 m. strategijoje yra numačiusiu mažinti gamtos užterštumą bei vadovautis gerąja ENTSO-E inovatyvių sprendimų praktika atnaujinti transformatorių pastotes įrenginiais, kurie savyje neturi klimato atšilimo ir aplinkos taršos medžiagų - SF₆ dujų ar alyvos izoliacijos (Strategijos 30 psl.).

2021-05-05 „Litgrid“ paskelbė, kad savo įrangoje atsisakys šiltnamio efektą keliančių dujų - „Litgrid“ pasirašė sutartį dėl Baltupio ir Rėkyvos transformatorių pastočių rekonstrukcijos projektavimo ir rangos darbų. Tai pirmosios transformatorių pastotės, kuriose nebus naudojamos šiltnamio efektą sukeliančios dujos: <https://www.litgrid.eu/index.php/naujienos/naujienos/litgrid-savo-irangoje-atsisakys-siltnamio-efekta-kelianciu-duju-pradeti-du-pirmieji-aplinkai-draugisku-pastociu-projektai/31488>

Tuo tarpu AB „Energijos skirstymo operatorius“(ESO) strategijoje nekalbama apie klimato atšilimo mažinimą - SF₆ dujų nenaudojimą. Bendrovės „Elektros skirstomojo tinklo technologinės plėtros standarte“ numatyta netgi kardinaliai priešingai - „6.3. statant naujas SP 10kV skirstyklos naudoti tik su SF₆/kieta izoliacija“. ESO kiekvienais metais vis didina Lietuvoje montuojamų įrenginių su kenksmingomis aplinkai SF₆ dujomis naudojimą. Pagal naujausius transformatorių reikalavimus 10 kV skirstyklos gali būti tik SF₆ dujų aplinkoje.

Be to, įrenginiai su SF₆/kieta izoliacija Lietuvoje negaminami, todėl šiuo atveju yra ribojama konkurencija ir Lietuvos pinigai iškeliauja svetur.

Taip pat atkreipiame dėmesį, kad „Litgrid“ 2020-11-18 patvirtintuose reikalavimuose 10 kV skirstykloms STANDARTINIAI TECHNINIAI REIKALAVIMAI 10 kV KINTAMOSIOS SROVĖS PERJUNGIMO IR VALDYMO ĮRENGINIAMS METALINIAME GAUBTE“ 4.1 punkte nurodo: „Bendrieji reikalavimai. Apibūdinimas. Pilnai gamykloje surinkti perjungimo įrenginių narveliai, įskaitant visos RAA ir antrinių grandinių gamyklinį sumontavimą“.

ESO šito reikalavimo skirstykloms nekelia, todėl skirstyklų narveliai iš kitų šalių gamintojų patenka į Lietuvą ne pilnai surinkti, nepatikrintas pilnas funkcinis jų veikimas, o baigiamąją „gamybą“ vykdo įvairios nesertifikuotos įmonės, neužtikrinant tinkamos kokybės bei standartų reikalavimų.

Užsakovui kilus garantiniams klausimams, sunku rasti kas atsakingas už „broką“, nes pagrindinis originalus gamintojas į Lietuvą patiekia neišbandytą įrengimą ir neatsako už jį visa garantijos apimtimi.

Lietuvos elektros energetikos asociacija prašo ESO, sekant „Litgrid“ pavyzdžiu ir ENTSO-E rekomendacijomis:

- atsisakyti įrenginių su kenksmingomis aplinkai SF₆ dujomis naudojimo,
- naudoti tik pilnai gamykloje surinktus skirstyklų perjungimo įrenginių narvelius, įskaitant visos RAA ir antrinių grandinių gamyklinį sumontavimą.

Prezidentas

Kęstutis Jauniškis